

Andrzej Musiał

Uniwersytet Warszawski

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych

00-927 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 30

AKADEMICKA WYPRAWA POLARNA WYDZIAŁU GEOGRAFII I STUDIÓW REGIONALNYCH UNIwersytetu WARSZAWSKIEGO – SPITSBERGEN'93

Akademicka Wyprawa Polarna „Spitsbergen'93” zorganizowana została przez pracowników Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego. Jej skład stanowili: dr Bogdan Horodyski – starszy wykładowca Katedry Kartografii, mgr Mirosław Bortniczuk – asystent Zakładu Geografii Regionalnej, mgr Piotr Harton – pracownik inżynierjno-techniczny Pracowni Geochemii Krajobrazu, mgr Jerzy Kapala – asystent Zakładu Geografii Regionalnej, mgr Krzysztof Kossobudzki – pracownik inżynierjno-techniczny Pracowni Reprodukcyjno-Kartograficznej i dr Andrzej Musiał – adiunkt Zakładu Geomorfologii, kierownik wyprawy. Potrzebne fundusze pochodziły ze środków uniwersyteckich oraz od sponsorów: Radia E-ska i firmy Neutrogena. Ekwipunek dostosowany był do działania w warunkach polarnych: odzież, sprzęt biwakowy, broń kulowa, pistolety sygnałowe itd. Środek łączności stanowił radiotelefon, umożliwiający nawiązanie bezpośredniego kontaktu z norweskimi stacjami Isfjord i Svalbard. Wyprawa wyruszyła 4.07.1993 r. z Warszawy. Przejazd na Spitsbergen Zachodni odbył się drogą lotniczą po trasie: Warszawa – Kopenhaga – Oslo – Tromsø – Longyearbyen. Bagaż główny – 27 plastikowych beczek (około 2 ton) podjęła się dostarczyć do Bellsundu firma transportowa Naviga z Gdyni. Po przybyciu do Longyearbyen dzień spędzono na campingu w oczekiwaniu na przybycie statku „Pomor” mającego przewieźć uczestników i bagaż do Camp Millar nad Van Mijenfjorden. Zaokrętowanie nastąpiło 6.07. Trudne warunki lodowe uniemożliwiły wyładunek w przewidzianym miejscu. 10.07 wyprawa zeszła na ląd w Barentsburgu, gdzie zamieszkało w bazie Rosyjskiej Akademii Nauk. 12.07. helikopter Aeroflotu Mi-8 przetransportował grupę warszawską w rejon badań. Bazę główną stanowił wynajęty od norweskiego klubu turystycznego hus Varsolhytta.

Prace adaptacyjne trwały do 13.07. Bazę namiotową założono 16.07. przed lodowcem Erdmanna. W okresie 19-23.07. przeprowadzono badania i pomiary brzeżnej części tego lodowca. Od 24.07. do 26.07. kartowano geomorfologicznie Lagnesrabbane ze szczególnym uwzględnieniem poziomów morskich. Następnie dokonano rejestracji zmian południowo-wschodniej części lodowca Fridtjov. Ponadto opisywano ślady działalności wielorybicznej na wybrzeżach zatok: Diabas i Varsol. W niedalekiej odległości od bazy głównej podjęto też badania

dotyczące stanu wykształcenia gleb. W jej bezpośrednim sąsiedztwie 4.08. pojawił się niedźwiedź polarny. 11.08. założona została baza namiotowa po wschodniej stronie lodowca Fridtjov, a 13.08. rozpoczęto w tym rejonie badania geomorfologiczne, geologiczne i permafrostu. Powrót do Camp Millar grupy geomorfologicznej nastąpił 19.08. W związku z awarią radiotelefonu dwóch uczestników udało się do Barentsburga w celu nawiązania kontaktu z przewoźnikiem. Kolejną wizytę niedźwiedzia polarnego w pobliżu bazy odnotowano 21.08. Trzy dni później helikopter Aeroflotu przewiózł bagaż powrotny do Calypso, a 26.08. uczestnicy Akademickiej Wyprawy Polarnej, pieszo poprzez Ytterdalen, Tjørnskarde, Kongressdalen, udali się do Barentsburga, osiągając go 29.08. W dalszą drogę wyruszono po czterech dniach. Trasę Barentsburg – Longyearbyen pokonano w ciągu 3 dni z dwoma biwakami: w Lailadalen i Endalen. Powrót do kraju drogą lotniczą nastąpił 6.09.

Program naukowy Akademickiej Wyprawy Polarnej Spitsbergen'93 zakładał wykonanie badań nad ewolucją środowiska przyrodniczego w warunkach polarnych. Szczególną uwagę zwrócono na rozprzestrzenienie i wykształcenie osadów czwartorzędowych oraz na zmiany zachodzące w strefach marginalnych wybranych lodowców (Saga, Erdmann, Fridtjov). Badano kras gipsowy; odkryto wywierzyisko i ciągi korytarzy podziemnych. Ponadto podjęto studia nad ustaleniem wpływu warunków naturalnych na egzystencję i kierunki działania człowieka w strefie polarnej. Rejestrowano zagrożenia i zmiany w środowisku powstające w wyniku działalności gospodarczej (okolice Barentsburga i Longyearbyen). Zgromadzono kolekcję skał, minerałów i skamieniałości oraz wykonano zielnik. Nakręcony został film. Zebrano bogatą dokumentację fotograficzną.

Stan zdrowia uczestników wyprawy podczas pobytu na Spitsbergenie (65 dni) był zadowalający.

Janina Repelewska-Pękalowa
 Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
 Instytut Nauk o Ziemi
 20-033 Lublin, ul. Akademicka 19

WYPRAWY POLARNE UNIwersYTETU MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ W LUBLINIE W LATACH 1991-1992

Po czterech (1986-1990) latach eksploracji Spitsbergenu działalność badawcza wypraw organizowanych przez Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej w Lub-